

Vergaderjaar 2024–2025

35 968

Intrekking van de Archiefwet 1995 en vervanging door een nieuwe Archiefwet (Archiefwet 20.)

Nr. 15

AMENDEMENT VAN HET LID VAN VROONHOVEN

Ontvangen 24 januari 2025

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Het voorgestelde artikel 10.3 wordt als volgt gewijzigd:

1. De tweede volzin van het derde lid vervalt.

2. Na het derde lid worden twee leden ingevoegd, luidende:

3a. Onze Minister kan een verantwoordelijk overheidsorgaan een bestuurlijke boete opleggen van ten hoogste de vijfde categorie, bedoeld in artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht.

3b. Onze Minister heeft de bevoegdheden, bedoeld in het derde lid en lid 3a, niet ten aanzien van een verantwoordelijk overheidsorgaan als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdelen a tot en met g.

3. In het vierde lid wordt «of» vervangen door een komma en wordt na «last onder bestuursdwang» ingevoegd «of bestuurlijke boete».

Toelichting

In het regeerprogramma is gesteld dat het toezicht op de uitvoering van de modernisering van de Archiefwet 1995 versterkt wordt¹. De voorgestelde modernisering van de Archiefwet kan alleen maar doeltreffend zijn als de toezichthouder toereikende sanctie- en handhavinginstrumenten tot zijn beschikking heeft. Als dit niet het geval is, is de kans reëel dat overtredingen onbestraft blijven en daardoor langer zullen voortduren en vaker zullen voorkomen. Een toereikend instrumentarium kenmerkt zich door zijn veelzijdigheid. Dat betekent dat de sanctiemiddelen van de toezichthouder zowel van herstellende aard moeten zijn (zoals een last onder dwangsom die de overtreder verplicht om de overtreding ongedaan te maken op straffe van een dwangsom) als van punitieve aard (zoals een bestuurlijke boete). Het wetsvoorstel creëert een grondslag voor het opleggen van een last onder bestuursdwang, en als gevolg daarvan

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2024/09/13/regeerprogramma-kabinet-schoof>

beschikt het bestuursorgaan krachtens artikel 5:32 van de Awb óók over de bevoegdheid in plaats daarvan een last onder dwangsom op te leggen. Los hiervan, heeft een bestuurlijke boete als doel om de overtreder leed toe te brengen en een nieuwe overtreding te voorkomen. Een bestuurlijke boete wordt onvoorwaardelijk opgelegd en ziet op overtredingen die in het verleden hebben plaatsgevonden. Een bestuurlijke boete kan daarom bijvoorbeeld effectief zijn in de situaties waarin verantwoordelijke overheidsorganen ernstige overtredingen hebben begaan van de Archiefwet. In dat geval kan immers moeilijker een last onder dwangsom worden opgelegd, omdat dit afhangt van de vraag of er feitelijk nog herstel mogelijk is. Bij ernstige overtredingen waar herstel niet meer mogelijk is zou – zonder de mogelijkheid van een bestuurlijke boete – de overtreding onbestraft blijven.

De bevoegdheid voor de toezichthouder om een bestuurlijke boete op te leggen kan in de praktijk vergeleken worden met de bevoegdheid die de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft mede op grond van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. De AP kan bij overtredingen van Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) aan bijvoorbeeld ministeries een boete opleggen. De AP maakt ook van deze bevoegdheid gebruik getuige de boete van 24 februari 2022 aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken vanwege langdurige slechte beveiliging van zeer veel gevoelige informatie in visumaanvragen. Ondanks dat de veiligheidsrisico's bekend waren bij het ministerie, nam het ministerie geen passende veiligheidsmaatregelen. Op zo'n moment kan de bestuurlijke boete een passende, bestraffende, sanctiemogelijkheid zijn voor een toezichthouder.

De bevoegdheid tot het opleggen van boetes is in dit amendement alleen belegd bij de toezichthouder op centraal niveau. Binnen de huidige toezichtssystematiek in de Archiefwet is het moeilijk om deze ook toe te kennen aan de decentrale toezichthouders. Het decentraal toezicht wordt namelijk uitgeoefend door de provinciearchivaris, gemeentearchivaris of waterschapsarchivaris die in dienst is bij het verantwoordelijk overheidsorgaan.

Van Vroonhoven